

24.8.2018

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi jätelain muuttamisesta

Ympäristöministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi, joka koskee jätteiden ja sivuvirtojen sähköistä tietoaalustaa sekä kuntien toissijaisista jätehuollon järjestämisvelvollisuutta. Esitysluonnos on toinen vaihe jätelain uudistuksessa.

Eduskunta edellytti mietinnössään ympäristöministeriöltä kiireellistä valmistelua koskien jätteiden ja sivuvirtojen sähköistä markkinapaikkaa. Nyt lausunnoilla olevalla esityksellä ja samaan aikaan valmisteilla olevalla tietoaalustalla on hyvät edellytykset lisätä kunnan toissijaisen jätehuoltovelvollisuuteen liittyvien menettelyjen avoimuutta sekä parantaa jätealan kilpailuneutraliteettia

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP pitää lakimuutosehdotusta kannatettavana, mutta esittää siihen muutoksia, joilla selvemmin parannetaan kuntien toissijaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuuden läpinäkyvyyttä ja edistetään kilpailuneutraliteettia. Nyt käsillä olevan ehdotus ei riitä varmistamaan lainmuutoksen tavoitteiden toteutumista.

1. Yleisperustelut

Vuonna 2011 säädetyllä kunnan toissijaisella jätehuollon järjestämisvelvollisuudella (myöhemmin TSV) on pyritty turvaamaan toimiva jätehuolto ja jätehuoltopalveluiden saatavuus myös niissä tapauksissa, kun markkinaehtoista palvelua ei ole kohtuullisesti saatavilla. Lain mukaan edellytykset TSV-palvelun tuottamiselle ovat jätteenhaltijan pyyntö, palvelutarjonnan puute ja soveltuvuus kunnan jätehuoltojärjestelmään. Koska TSV-palvelun tuottaminen on merkittävä poikkeus hankintalain sidosyksikösääntelylle, on erityisen tärkeää varmistaa, että TSV-palvelut toteutetaan avoimesti ja läpinäkyvästi. Käytännön ongelmia on aiheutunut erityisesti edellytysten tulkintaan liittyvistä käytännöistä, jätelaitosten tavoista eritellä eri palvelumuodot kirjanpidossaan sekä jätetaksan mukaisten jätemaksujen asettamisesta TSV-palveluille. Näihin kaikkiin kohtiin käsillä oleva lakimuutos tuo parannusta, mutta esitetyssä muodossa se ei vielä ole riittävä avoimuuden takaamiseksi ja kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.

Esityksessä on kuvattu tämänhetkistä käytäntöä lyhyesti. Ongelmallista paitsi käytännön toimijoille myös esityksen valmistelussa on ollut, että täsmällisiä tietoja ei ollut saatavissa kuntien jätelaitoksilta. Esitettyjen arvioiden mukaan TSV-palveluita käyttävien asiakkuuksien arvo vuositasona on keskimäärin 2 500 – 13 000 euroa, ja pienasemakäyttäjillä 100 – 300 euroa. Suurimmillaan sopimukset voivat olla jopa 600 000 euroa. Jo nykyisin voimassa olevan lain perusteella jätelaitoksilla tulisi olla hallussaan tarkempi tieto näitä palveluita käyttävistä asiakkaista, jotta voitaisiin olettaa markkinaehtoisesta toiminnasta esitettyjen lukujen vastaavan todellista tilannetta. Onkin tärkeää, että lakiesityksessä puututaan tähän epäkohtaan.

24.8.2018

Esityksen tavoitteet ovat kannatettavia, mutta sääntelyehdotuksen yksityiskohdat eivät vielä tällaisenaan ole riittäviä poistamaan TSV-palveluiden tuottamiseen liittyviä ristiriitoja tai lisäämään lakisääteisten palveluiden tuottamiseen kuuluvaa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä. YTP ehdottaa pykäläkohtaisessa tarkastelussa täsmennyksiä ja muutoksia, joilla varmistetaan tavoitteiden saavuttaminen.

Esityksessä tuodaan lyhyesti esille valmisteluvaiheessa keskustelussa ollut ns. avoin markkinapaikka kertomalla, että tietotalusta voisi myös toimia sähköisenä ilmoituslualustana, joka helpottaisi jätteen ja tuotannon sivuvirtojen tuottajien ja hyödyntäjien kohtaamista. YTP haluaa korostaa, että tietotalustan kehittämisen tähän suuntaan tulee olla yritysllähtöistä eikä nyt esillä oleva lakiehdotus esimerkiksi anna Motivalle yksinoikeutta kehittää markkinaehtoisia palveluita. Lakiehdotus koskee ainoastaan kunnan lakisääteisiä tehtäviä. Tietotalustan perustamisessa tulee varautua avoimin rajapinnoin mahdolliseen myöhempään kehitykseen.

2. Vaikutukset

Tietotalusta on merkittävä ja tarpeellinen uudistus, jolla pyritään parantamaan jätehuoltomarkkinoiden toimivuutta ja selkeyttämään yksityisen ja julkisen sektorin vastuunjakoa. Uudistuksen vaikutukset riippuvat siitä, miten kattavasti tietotalustaa tullaan käyttämään markkinapuutteiden toteamiseen ja TSV-palvelujen hankkimiseen. Riskinä on, että lakiesityksen tulkinnanvaraiset sanamuodot tai puutteelliset perustelut joko jättävät merkittävän osan TSV-palveluista tietotalustan ulkopuolelle tai muuten heikentävät uudistuksen vaikuttavuutta.

Esityksessä arvioidaan, että kuntien ja kuntien jätehuoltoyhtiöiden hallinnollista taakkaa lisäisi jonkin verran liikevaihtoperusteisuuden lisääminen kunnallisten jätehuoltopalveluiden kirjanpitoa koskeviin vaatimuksiin. Vaatimus on jo nykyisessä lainsäädännössä, joten nähdäksemme esitys ei tuo lisätaakkaa.

Hallituksen esityksessä lakimuutoksen vaikutuksia ympäristöön on arvioitu kierrätyksen lisääntymisen ja kuljetusmatkojen näkökulmasta. Kuljetusmatkojen huomiointi osana tarjotun palvelun laadun arviointia ei ole yksiselitteistä. Kunnallinenkaan jätehuolto ei tänä päivänä ole lähipalvelu, vaan perustuu jätteen kuljettamiseen pitkienkin matkojen päähän. Kuljetusmatkan merkitys vaihtelee paitsi jätteen laadun, määrän ja painon myös käytettävän kuljetuskaluston ja polttoaineen perusteella merkittävästi. Kuljetusten merkitys on todettu vähäiseksi ympäristön kannalta mm. SYKEN tuottamissa jätehuollon elinkaaritarkasteluissa.

Yhteiskunnallisissa vaikutuksissa on tuotu esille, että tietotalusta mahdollistaa jätehuoltoliiketoiminnan kehittymisen ja sitä kautta palvelujen tasapuolisen ja yhdenvertaisen saatavuuden. Avoimuus TSV-palvelujen tuottamisessa tuo lisätietoa palvelutarpeesta ja mahdollisuuden yrityksille investoida uusiin palveluihin ja käsittelytapoihin. Tämän edellytyksenä on, että tietotalustaan vaaditaan raportoitavaksi oleelliset ja riittävät tiedot tarjotuista palveluista ja että TSV-palvelun hinnoittelu on todella kustannusperusteista, eikä esimerkiksi kunnan varoin tehtyjen investointien poistoja jätetä huomioimatta jätetaksasta päätettäessä.

24.8.2018

3. Tarkennukset TSV-pykälään

33 § Kunnan toissijainen jätehuoltopalvelu

Pykälä tarkentaa toimintamalleja, jotka kohdistuvat kunnan nykyiseen toissijaiseen velvollisuuteen järjestää jätehuolto. Pykälämuutoksen tavoitteena pitää olla sen varmistaminen, että kunnan toissijaista velvollisuutta käytetään vain niissä tilanteissa, joissa palvelua ei aidosti ole saatavissa markkinoilta.

Kunnan selvilläölovelvollisuus

Esityksestä on jätetty pois jätelakityöryhmän ehdotukseen sisältynyt kirjaus kunnan velvollisuudesta olla selvillä jätehuollon palvelutarjonnasta siinä laajuudessa kuin on välttämätöntä kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun tarpeen arvioimiseksi. Jätelakityöryhmän kirjaus tulisi palauttaa pykäläehdotukseen. Käsillä olevassa ehdotuksessa kunnan selvilläölovelvollisuuden katsotaan toteutuvan tietotalustan kautta, mutta tietotalustaan toimitettavaksi vaadittavat tiedot eivät ole riittäviä. YTP esittää jäljempänä ehdotuksia, joilla selvilläölovelvollisuus toteutuu olennaisesti nyt ehdotettua paremmin.

Muun toimijan palvelupyyntö

YTP kannattaa sitä, että pykälän ensimmäiseen momenttiin tuodaan jätelakityöryhmän loppuraportin mukaisesti kuljettajan tai muun toimijan mahdollisuus tehdä palvelupyyntö.

TSV-palvelun edellytykset

Pykäläehdotuksen toisessa momentissa luetellaan edellytykset, joiden perusteella kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskeva pyyntö voidaan tehdä. Kokonaisuutena momentti on hyvin vaikeaselkoinen. Pykälän toisen momentin tulisi olla selkeä, johdonmukainen ja helposti ymmärrettävä.

1. Jatkuva ja säännöllinen palvelu

YTP ehdottaa harkittavaksi, että vaikeasti määriteltävä ja tulkinnanvarainen termi ”jatkuva ja säännöllinen palvelu” poistettaisiin kokonaan ja korvattaisiin jätemäärää tai kustannusta koskevalla kynnysarvolla, jonka ylittävältä osalta palvelutarve olisi aina tuotava tietotalustaan. Tarjouspyyntö tietotalustaan tulisi tehdä aina, kun jätteen haltija arvioi tarvitsevansa TSV-palvelua ja jäte-erä ylittää siirtymävaiheessa 2 000 euron vuosirajan ja kyseessä ei ole sellainen ennalta arvaamaton tilanne, jossa ympäristön ja terveyden suojelemiseksi jätteet tulisi käsitellä laissa asetettua määräaika nopeammin. Selkeä raja poistaisi lakimuutosehdotuksesta tulkinnanvaraisuutta, joka voi pahimmallaan johtaa tietotalustan vajaakäyttöön ja jätealan toimijoiden kiistoihin.

Toissijaisesti ”jatkuva ja säännöllinen palvelu” tulee määritellä riittävän selkeästi ja yksityiskohtaisesti. Jo muutaman viikon tai muutaman toistuvan palvelupyynnön kohdalla tulee edellyttää tietotalustan käyttöä. Perusperiaatteena tulee olla, että

24.8.2018

lakimuutoksessa termit määritellään riittävän tarkasti, jotta tulkinnanvaraisuutta ei jää eikä TSV-palveluja käytetä kuin aidoissa ja todennetuissa markkinapuutetilanteissa.

Nyt perusteluissa esitetty "useita kuukausia kestävä ajanjakso" on aivan liian epätarkka ilmaisu. YTP korostaa, että jatkuvuuden ja säännöllisyyden arvioinnin tulee aina koskea yritystä, ei esimerkiksi rakennus- ja purkuliikkeiden osalta työkohdetta.

2. Tietoalustaan rekisteröityminen

Riippumatta valittavasta etenemistavasta YTP esittää, että kaikkien sellaisten toimijoiden, jotka ovat velvoitettuja jätelain 94 § mukaisesti tekemään hakemuksen toiminnan hyväksymisestä jätehuoltorekisteriin, tulisi olla velvoitettuja rekisteröitymään tietoalustaan. Tämän selkeä kirjaaminen lakiesitykseen olisi tarpeellista epäselvyyksien vähentämiseksi erityisesti, koska palvelupyynnön voi jätteen haltijan puolesta esittää myös jätteen kuljettaja. Samalla ehdotus tässä muodossa helpottaisi jätteen haltijan mahdollisuuksia etsiä toiminnastaan syntyvälle jätteelle lain ehdot täyttävä toimija ennen tarjouspyynnön tekemistä. Tietoalustan avulla jätteen haltija saisi tietoa sopivista palveluntarjoajista, kuten valmisteluvaiheessa esitetyssä vuokaaviossa on kuvattu, mikä vähentäisi jätteen haltijoiden hallinnollista taakkaa.

Tietoalustan perustamisen yhteydessä tulisi selvittää, olisiko rekisteröityneet toimijat mahdollista tuoda järjestelmään automaattisesti. 94 §:n kautta tietoalustaan kirjautuvilta toimijoilta edellytettäisiin tarjouspyynnön laatimista tietoalustaan, jos on olemassa tarve TSV-palvelulle. Jätelain 94 §:n perusteluissa tuodaan esille, että "Ammattimaisen kuljetuksen käsite kattaa paitsi toimijat, jotka kuljettajan ammatissa kuljettavat muiden tuottamia jätteitä myös laitokset ja yritykset, jotka kuljettajan ammattia harjoittamatta kuitenkin liiketoiminnassaan kuljettavat jätteitä tavanomaisesti tai säännöllisesti riippumatta siitä, ovatko jätteet muiden tai niiden itsensä tuottamia." Saman tulkinnan tuominen tietoalustaa koskevaan käyttövaatimukseen toisi yhdenmukaisuutta ja selkeyttä jätelain tulkintaan ja vähentäisi tulkinnanvaraisuutta.

3. Huomattava jäte-erä

Huomattavan yksittäisen jäte-erän osalta ehdotuksen perusteluissa arvioidaan, että vertailukohtana käytettäisiin hankintalaissa asetettua 60 000 euron kynnysarvoa. YTP painottaa, että vertailukohtaa tulee arvioida vain jätehuollon toimintakentän näkökulmasta eikä hankintalain kynnysarvojen kautta. Ehdotettu luku on täysin eri mittaluokassa kuin perusteluissa toisaalla esitetyt arviot TSV-asiakkuuksien keskimääräisistä arvoista, jotka vaihtelevat 100 - 13 000 euron välillä.

Esitetyn 60 000 euron rajan alle jäisi esimerkiksi palvelupyyntö 600 - 660 tonnille rakennus- ja purkujätettä, jos käytetään tyypillistä 90 -100 €/tonnin kunnallista vastaanottohintaa. Tämä vastaa vähintään 150 - 200 autokuormallista, kun vaihtolavakuorman tyypillinen paino on kolmesta viiteen tonnia. Betonijätteen arvioidulla 30 €/tonnin vastaanottohinnalla jätettä voisi vastaanottaa 2 000 tonnia ilman, että palvelupyyntöä tulisi viedä tietoalustaan. Samassa mittaluokassa liikkuvat myös

24.8.2018

pilaantuneiden maiden puhdistuksiin liittyvät tapaukset. On selvää, että jo todella paljon pienemmät jätemäärät ovat "huomattavia jäte-eriä".

YTP ehdottaa merkittävän satunnaisen jäte-erän arvoksi enintään 2 000 euroa, jota käytetään myös siirtymäajan määrittelyssä.

4. Ennalta-arvaamattomat tilanteet

Ehdotuksessa arvioituja ennalta-arvaamattomia tilanteita voivat olla esimerkiksi tulipalot ja muut onnettomuudet, joista syntyvät jätteet täytyy ympäristön tai terveyden suojelemiseksi toimittaa onnettomuusalueelta pois ehdotuksessa asetettua määräaikaa nopeammin. Usein onnettomuustapauksissakin kiire rajoittuu välittömiin pelastustoimiin. Syntyneitä ympäristövahinkoja, kuten pilaantuneita maita, hoidetaan sitten jälkeensä suunnitellen ja ajan kanssa. Kohtuullisesti ennakoitavissa ovat myös teollisuuslaitosten ja voimaloiden vuosihuolloista ja muista säännöllisistä toimista syntyvät jätteet.

5. Kohtuullisuuden arviointi

Saatujen tarjouspyyntöjen kohtuullisuuden arviointi on yksi esityksen kriittisiä kohtia. Esityksessä kohtuullisuuden arvioinnin perusteiden esimerkkeinä ovat tarjotun palvelun ajankohta, pitkät kuljetusmatkat, etusijajärjestyksen vastaisuus ja muu kuin pieni poikkeama kunnan järjestämän palvelun hinnasta.

Kuljetusmatkaa ei pidä käyttää kohtuullisuuden arvioinnissa. Perusteluna kuljetusmatkan pituus on väärä, sillä viimeistään sen jälkeen, kun kunnalliset kaatopaikat on korvattu noin kymmenellä jätteenpolttolaitoksella, kunnallinenkaan jätehuolto ei enää ole lähipalvelu.

Kohtuullisuuden arviointi ei myöskään voi perustua yksikköhintojen vertailuun. Merkittävää kohtuullisuuden kannalta ovat kokonaiskustannukset, jotka tulee vielä suhteuttaa palvelua tarvitsevan toimijan liikevaihtoon. Pieni euromääräinen ero tonnikohtaisessa vastaanottohinnassa voi laskennallisesti näyttää useiden kymmenien prosenttien erot, vaikka keskimääräinen asiakkuus vaihtelee muutamissa tuhansissa euroissa vuodessa.

Kun kohtuullisuutta arvioidaan kustannusnäkökulmasta, on aivan oleellista, että jätetaksia sekä TSV-palveluihin liittyvät maksut ovat avoimesti valmisteltuja ja että myös investointikustannukset on otettu niissä huomioon. Myös jäteasemien muu kuin punnitusperusteinen pienvastaanotto tulee olla hinnoiteltu kustannusperusteisesti. Esityksen perusteluissa tulisi hinnan kohtuullisuuden osalta käyttää samaa muotoilua kuin nk. JOPAS-oppaassa: "Pelkästään kunnan järjestämän palvelun jonkin verran halvempi hinta ei kuitenkaan yleensä ole riittävä peruste TSV-palvelun pyytämiseksi tai saamiselle. Alueella, jolla on useampia jätehuoltopalveluja tarjoavia yksityisiä yrityksiä, tavanomaisimpien jätelajien jätehuoltomarkkinat ovat yleensä toimivat ja hinta määräytyy kilpailun perusteella." Pieni poikkeama on hyvin kiistanalainen ilmaisu verrattuna oppaassa jo yhdessä hyväksyttyyn muotoiluun.

24.8.2018

Kohtuullisuuden arvioinnissa tulisi selkeästi ottaa huomioon etusijajärjestyksen kannalta parempi käsittelytapa siitakin huolimatta, että jätteenhaltijalle aiheutuisi käsittelystä korkeammat kustannukset. Perusteluja tulee palvelujen hinnan osalta merkittävästi tarkentaa.

Kymmenen vuorokauden määräaika

Ehdotuksen mukaan TSV-palvelupyynnön voisi tehdä, jos jätteen haltija ei ole saanut tarjouksia kohtuullisin edellytyksin vähintään kymmenen vuorokauden määräajassa. Perusteluissa tuodaan esille, että ehdotettu määräaika varmistaisi myös pienille palvelutarjoajille mahdollisuuden reagoida jätettyihin tarjouspyyntöihin. YTP toteaa, että kymmenen päivän määräaika on liian lyhyt palvelupuutteen toteamiseksi. Lakiehdotuksessa on moneen otteeseen todettu, että tietöalustan käyttöönotto on uusi asia, jonka käyttönotolle tarvitaan joustava aloitus. YTP esittää, että palvelupyynnön tekeminen kunnalle edellyttäisi vähintään 21 päivän määräaika. Uusien toimijoiden rekisteröitymiselle tietöalustaan tämä on erityisesti tarpeen, jotta ei synny tarpeettomia tai vääriä arvioita palvelupuutteen puuttamisesta.

Nyt esitetty 10 vuorokauden määräaika poikkeaa myös hankintalain 15 §:ssä asetetusta markkinapuutteen arvioinnille asetetusta aikarajasta, joka on 14 vuorokautta.

Lisäksi perusteluissa on syytä tuoda selkeästi esille, että jätteen haltijalla on mahdollisuus hyväksyä mikä tahansa jätetty tarjous myös ennen määräajan päättymistä.

TSV-sopimuksen irtisanominen

On hyvä, että pykälään on tuotu kirjaus TSV-sopimuksen irtisanomisesta. Kirjausta on kuitenkin tarpeen täsmentää joko asetuksella tai yksityiskohtaisissa perusteluissa, jotta irtisanomisaika on kohtuullinen. Kun sopimuksen kesto on enintään kolme vuotta, kohtuullisena irtisanomisaikana voidaan pitää 1-3 kk. Lisäksi perusteluita pitää täydentää JOPAS-oppaassakin mainitulla kirjauksella: "sopimus antaa jätteen haltijalle mahdollisuuden TSV-palvelun käyttämiseen, mutta ei velvoita siihen

4. Kirjanpito

44 § Kirjanpito jätehuoltopalvelusta ja kuljettajan tiedonantovelvollisuus

Lakiehdotus mahdollistaa markkinaehtoisen toiminnan ja sidosyksikkörajan seurannan olennaisesti nykytilannetta paremmin, vaikka sitä on kevennetty kesäkuun 2017 ehdotukseen verrattuna. Tuloslaskelman liitteenä esitettävä kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun liikevaihdon jakautuminen jätelajeittain ja jätteen käsittelymenetelmittäin on jätetty pois, koska näiden palvelujen tuottamista on lakiesityksen mukaan tarkoitus seurata tietöalustassa. Olennaista on arvioida, onko tietöalustan käyttöä riittävän kattavaa ja tuovatko siinä julkaistavat tiedot riittävää läpinäkyvyyttä jätelaitosten toimintaan. Tässä muodossaan ehdotus ei tätä takaa.

Koska kunta ei toimi kilpailullisilla markkinoilla antaessaan toissijaista jätehuoltopalvelua, on siihen sovellettava kunnan lakisääteisiin tehtäviin kuuluvaa avoimuutta ja läpinäkyvyyttä.

YTP on johdonmukaisesti tukenut jätelain muuttamista selvittäneen työryhmän loppuraportin

24.8.2018

mukaista kirjanpitovelvoitteen muutosta. Toiminnan jakautuminen ilman kilpailuttamista tapahtuvaan suoraan hankintaan, markkinaehtoiseen toimintaan ja TSV-palveluihin tulee olla ristiriidattomasti todennettavissa. Tämä on välttämätöntä myös jätelain muutoksen 1. vaiheessa säädetyn sidosyksikkörajan seuraamista varten. Ainoastaan tietoa alustassa raportointi ei anna kokonaiskuvaa TSV-palveluiden osuudesta kunnan jätelaitoksen toiminnassa.

Ensisijaisesti YTP esittää, että pykälään tuodaan kirjanpidossa tehtävä erittely sellaisena kuin se oli jäteläkityöryhmän ehdotuksen pohjalta lausunnoilla olleessa luonnoksessa: *"Tiedot mainittujen palvelujen liikevaihdosta ja taloudellisesta tuloksesta on eriteltävä kirjanpidossa ja palveluista on laadittava tilikausittain erilliset laskelmat. Tuloslaskelman liitteenä on esitettävä kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun liikevaihdon jakautuminen jätelajeittain ja jätteen käsittelymenetelmittäin."* Tarvittaessa ehdotukseen voisi liittää rajauksen, jolla peruskunnat ja pienet kuntayhtymät jäisivät TSV-palveluista tehtävän erittelyn ulkopuolelle. Esimerkiksi: "Jos kunnan tai 43 §:n mukaisen yhtiön jätehuollon liikevaihto on alle 2 000 000 euroa, erittelyä ei vaadita."

Toissijaisesti YTP ehdottaa, että esitykseen sisällytetään kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta tehtyjen sopimusten lisäksi niiden toteutumisen seuranta. Sopimusten koontitietojen julkaiseminen ei tee niiden perusteella vastaanotettujen jätteiden määrää avoimeksi, sillä jopa kolmivuotisen sopimuskauden aikana toteutuvat vastaanottomäärät voivat olla huomattavan erilaisia verrattuna sopimuskauten arvioon. Nyt perusteluissa todetaan, että tietoa alustassa voitaisiin sopimustietojen, ei toteumien, perusteella julkaista koostetietoa esimerkiksi alueittain taikka tarjotun palvelun mukaan eriteltynä.

Vuosittain vastaanotetut jätteen ja niiden käsittelytavat tulisi julkaista tavalla tai toisella luotettavasti ja avoimesti, joko kirjanpidossa tai tietoa alustassa. Todellisen toteumatiedon raportointi on välttämätöntä läpinäkyvyyden varmistamiseksi ja seurannan mahdollistamiseksi. Toteumatietojen julkaisu on merkityksellistä myös kiertotalousmarkkinan seurannan, kierrätysinvestointien lisäämisen ja uusien käsittelymenetelmien kehittämisen kannalta.

5. Kunnan jätemaksuperusteiden tarkennukset

78 § Kunnan jätemaksu

Markkinapaikan valmistelun yhteydessä on kiinnitetty huomiota jätetaksassa asetettaviin TSV-hinnoittelun perusteisiin. Yksityiskohtaisissa perusteluissa tuodaan esille, että kunnan tulisi määrittellä jätetaksassa kunnan toissijaista jätehuoltopalvelua koskevat maksuperusteet mahdollisimman kustannusperusteisesti ja yksiselitteisesti.

Jätelakiehdotukseen on tuotu mukaan täydennys kunnan jätemaksun määräämiseen koskien kunnan toissijaisesta jätehuoltopalvelusta perimää maksua. Uuden säännöksen mukaan jätemaksu ei saisi alittaa vastaavaa jätemaksua kunnan vastuulla olevalle jätteelle. Samalla perusteluissa edellytetään maksuperusteiden mahdollisimman yksiselitteistä ja kustannusperusteista avaamista jätetaksan hyväksymisen yhteydessä. On erittäin hyvä, että viranomaisella on ottaa kantaa kaikkien TSV:nä vastaanotettavien jätteiden hintoihin. Esitys on

24.8.2018

erittäin hyvä, erityisesti kun kohtuullisuuden arvioinnissa myös palvelun kokonaishinta on merkitsevä tekijä.

6. Jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustaa sekä tiedonsaantioikeutta koskeva sääntely
143 a § Jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalusta

Pykälän sisältö kuvastaa periaatteissaan hyvin tietoaalustan tehtävää ja ylläpitoa. Palvelun seurannan ja valvonnan kannalta on tärkeää seurata paitsi tehtyjä sopimuksia, myös todellista toteumaa. Monissa tilanteissa annettu arvio jätemääristä ja joissakin tapauksissa myös laaduista voi poiketa ennakoarvioista merkittävästikin. Asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tiedon laatu on olennaista.

143 b § Tiedonsaantioikeus jätteiden ja sivuvirtojen tietoaalustasta

Viranomaisille annettavat tiedonsaantioikeudet ovat kannatettava lisäys tietoaalustan toiminnan ja valvonnan toteutumisen kannalta.

7. Siirtymäaikasäännös

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

Luonnoksessa ehdotetaan kolmen vuoden siirtymäaikaa käyttäjille, joiden alle 2000 € vuosipalveluilla arvellaan olevan pienasemakäyttäjiä tai muita taloudelliselta arvolta verrattain vähäisiä asiakkuuksia. Esityksen nykytila-arviossa arvioidaan keskimääräiseksi asiakkuudeksi arvoltaan toisaalta 2500-13 000 €, toisaalta 100-300 €.

Siirtymäajan pitäisi olla yksi vuosi lain voimaantulosta lähtien. Tätä puoltaa myös lain voimaantulon siirtäminen eteenpäin tietoaalustan käyttöönoton ja pilotoinnin vuoksi.

8. Muut kommentit

YTP:n jäsenyritysten kokemukset osoittavat, että kunnalliset jäteyhtiöt myyvät palvelujaan TSV-palveluina silloinkin, kun palvelu olisi saatavissa markkinoilta. Käytännössä kunnalliset yhtiöt hoitavat isoa määrää elinkeinotoiminnan palveluita ja ne pyrkivät kasvattamaan osuuttaan. Kiistat siitä, käytetäänkö TSV:tä väärin tai onko markkinapuute todellinen, ratkeavat vain kuntien toiminnan läpinäkyvyyttä lisäämällä. YTP kannattaaakin tietoaalustan perustamista TSV-palveluiden tarjoamiselle. Järjestelmän toimivuus riippuu erityisesti sen kattavuudesta, käytettyjen TSV-palveluiden jälkiseurannasta sekä jätemaksujen kustannusvastaavasta hinnoittelusta. Lisäksi järjestelmän yhdenmukaisuutta ja toimivuutta voidaan parantaa antamalla TSV-sopimuksen sisällöstä yksityiskohtaisempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.